

Bryssel den 16.3.2016
COM(2016) 155 final

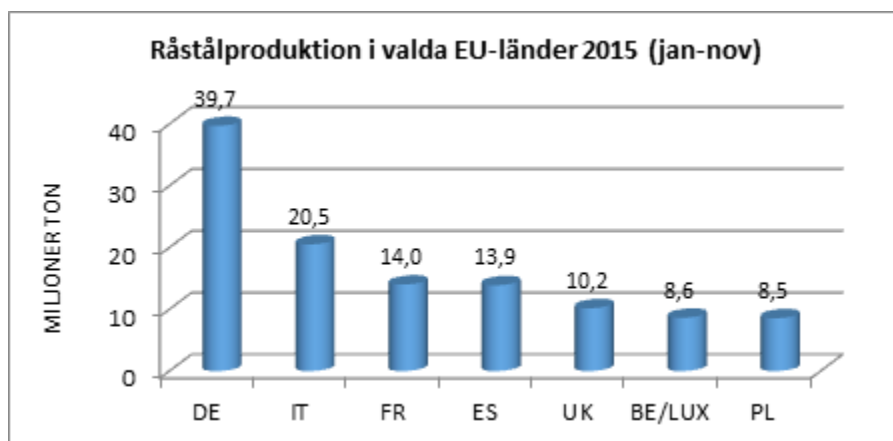
**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA RÅDET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN, REGIONKOMMITTÉN SAMT EUROPEISKA
INVESTERINGSBANKEN**

Stål: bevara hållbar sysselsättning och tillväxt i EU

1. DEN EUROPEISKA STÅLINDUSTRIN OCH DESS UTMANINGAR

En stadig industribas är en förutsättning för EU:s ekonomiska tillväxt, fortsatt hållbar sysselsättning och konkurrenskraft på världsmarknaderna.

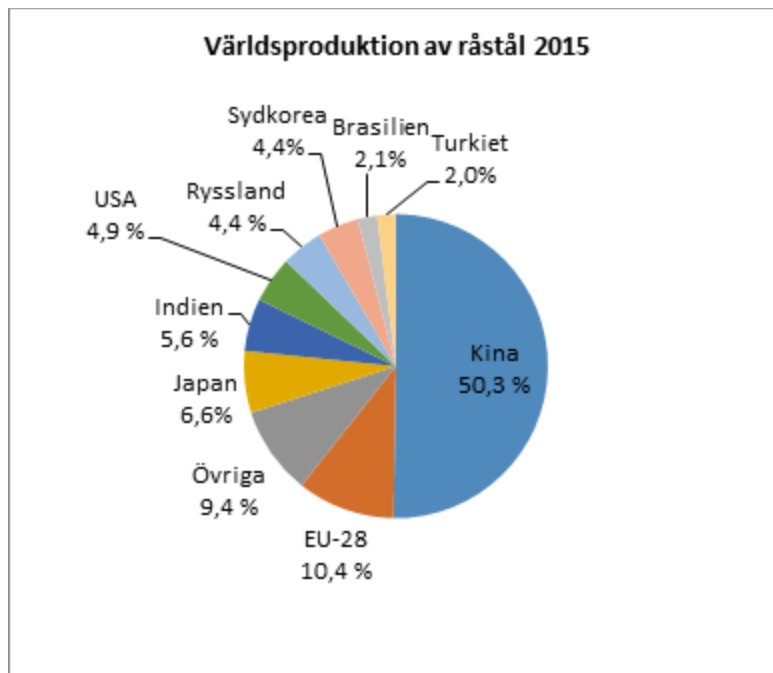
En stark stålindustri är grunden för många industriella värdekedjor. Den europeiska stålbranschen har en årsomsättning¹ på 166 miljarder euro och står för 1,3 % av BNP i EU. Under 2015 sysselsatte den direkt 328 000 personer och ett ännu större antal indirekt. Den europeiska stålindustrin kännetecknas av moderna, energi- och koldioxidsnåla verk som producerar produkter med högt förädlingsvärde eller nischprodukter för världsmarknaden med stöd av ett enastående FoU-nät. Europeiska unionen är världens näst största stålproducent efter Kina, och producerar i medeltal 170 miljoner ton råstål om året. Den europeiska stålindustrin är fortfarande världsledande inom specialiserade produkter med högt teknikinnehåll.

EU:s konkurrensställning på den globala stålmarknaden har dock trots den starka potentialen försämrats de senaste åren. Visserligen förblev den globala efterfrågan stark efter krisen, men den ekonomiska avmattningen i Kina och andra nya ekonomier har sedan 2014 dämpat efterfrågan på världsmarknaden. Dessutom har den outnyttjade produktionskapaciteten i vissa länder utanför EU, särskilt Kina, ökat dramatiskt. Överkapaciteten enbart i Kina är uppskattningsvis 350 miljoner ton², nästan dubbelt så mycket som EU:s årsproduktion.

¹ 2014.

² Differensen mellan OECD:s uppgifter om kapacitet (2015) och faktisk stålproduktion (*World Steel Association* 2015).

Överproduktionen på stål har lett till en drastisk exportökning, vilket har destabiliserat världsmarknaden för stål och pressat ned stålpriserna i hela världen. Stålimporten från Kina till EU har gått framåt med stormsteg de senaste tre åren. Marknadspriserna för vissa stålprodukter har sjunkit med upp till 40 % på grund av denna volymökning. Vissa länder utanför EU har reagerat genom att införa handelsbegränsningar och andra handelshinder. Dessutom har överkapaciteten lett till en rekordstor våg av illojal handelspraxis som snedvrider världsmarknaden. Sådan handelspraxis vältrar över den globala överkapacitetens börda i orimligt hög grad på de europeiska producenterna och deras anställda. Enbart under 2015 och början av 2016 har kommissionen sett sig föranledd att inleda tio undersökningar av illojal handelspraxis i fråga om stål.

Dessa omständigheter kommer som sten på börda till ett antal långsiktiga utmaningar och kräver ett kraftfullt svar på EU-nivå, så att industrin kan få hjälp att anpassa sig, vara innovativ och ta vara på potentialen i fråga om kvalitet, den senaste tekniken och högutbildad arbetskraft. Ett övergripande svar krävs av näringslivet, medlemsstaterna och EU-institutionerna.

2. MÖTA UTMANINGARNA

Åtgärder på kort och lång sikt behövs för att möta denna utveckling. Åtgärder har redan vidtagits, men fortsatta, stärkta gemensamma insatser behövs för att snabbare möta de olika utmaningarna. De instrument som finns tillgängliga på EU-nivå och nationell nivå för att bistå sektorn och hjälpa den att moderniseras måste användas på bästa sätt.

Den europeiska stålindustrins situation är viktig för kommissionen. I februari 2016 stod därför kommissionen värd för en högnivåkonferens om energiintensiva industrier för att se över de

åtgärder som gäller nu, bl.a. genomförandet av 2013 års handlingsplan för stålindustrin³. Frågan diskuterades också med rådet (konkurrenskraft) i november 2015 och februari 2016, och med Europaparlamentet i anslutning till dess resolution *Att utveckla en hållbar europeisk industri för basmetaller*⁴ i december 2015. Högnivågruppen för energiintensiva industrier är ett forum för diskussion mellan de berörda parterna.

Kommissionen fortsätter att genomföra och stärka åtgärder som kan ge industrin omedelbart stöd och återställa lika spelregler för alla. Det krävs dock förenade insatser för att nå längre. Det räcker inte med enbart kortfristiga åtgärder för att garantera att energiintensiva industrier som stålindustrin förblir konkurrenskraftiga och hållbara på lång sikt. Deras framtid är beroende av att de kan omfamna moderniseringen och tillämpa innovationer. Gårdagens satsningar har belönats med en europeisk stålindustri som nu är mer dynamisk, innovativ och kundtillvänd. Dessa satsningar måste understödjas och intensifieras för att vi ska kunna möta dagens utmaningar.

Europeiska unionen och dess medlemsstater kan hjälpa stålindustrin och andra energiintensiva industrier genom att främja investeringar och skapa ett gynnsamt företagsklimat. Kommissionens starka inriktning på sysselsättning och tillväxt, liksom strategiska initiativ som investeringsplanen, kapitalmarknadsunionen, strategin för den inre marknaden, strategin för den digitala inre marknaden, energiunionen och kretsloppsekonomin bidrar till det målet. Dessutom finns ett antal EU-finansieringsinstrument som kan bidra till de nödvändiga reformerna och mildra de problem som uppkommer under den ofrånkomliga omställningen av basmetallindustrin. De bör utnyttjas i största möjliga utsträckning och snabbare än hittills.

A. EN VERKNINGSFULL OCH ANSVARSKÄNNANDE HANDELSPOLITIK

Agera tillsammans för att stärka försvaret mot illojal handelspraxis

Kommissionen vidtar ett rekordstort antal handelspolitiska skyddsåtgärder för att kompensera för den skada som dumpningen vållar den europeiska stålindustrin. Åtgärder kan dock få bättre verkan och effektivitet snabbare om medlemsstaterna stöder kommissionens agerande.

Dagens insatser för kraftfullare handelspolitiska skyddsåtgärder

Antalet handelspolitiska skyddsåtgärder mot stålprodukter uppgår nu totalt till 37, varav 16 rör import från Kina. Åtgärder antas allt oftare: fem infördes 2014 och sju 2015. Kommissionen använder andra verktyg, t.ex. genom att nu inleda undersökningar vid hot om skada. Kommissionen ser också till att industrin utan fördröjning får verkningsfull kompensation innan preliminära åtgärder vidtas. Det sker genom registrering av import innan preliminära åtgärder införs. På så sätt kan kommissionen retroaktivt ta ut slutgiltig antidumpningstull för tiden tre månader innan de preliminära åtgärder antogs, om de rättsliga förutsättningarna medger det.

³ COM(2013) 407.

⁴ P8_TA(2015)0460/A8-0309/2015.

Fler åtgärder för snabbare handläggning

Kommissionen kommer omedelbart att använda det tillgängliga manöverutrymmet för att anta preliminära åtgärder snabbare. Det är till exempel nu rutin att samråda med medlemsstaterna i en kommitté innan preliminära åtgärder antas, men det finns möjlighet att använda skriftligt samråd oftare. I synnerligen brådskande ärenden kan även preliminära åtgärder införas sedan medlemsstaterna informerats. Kommissionen kommer att förbättra sin interna handläggning, vara strängare mot ansökningar om förlängd tidsfrist för att svara på frågeformulär, och i möjligaste mån rationalisera förhör genom att de samlas tillsammans. På så sätt kan handläggningen totalt skäras ned med minst en månad.

Modernisering av de handelspolitiska skyddsåtgärderna

- För att EU ska agera mer verkningsfullt och effektivt behöver också de handelspolitiska skyddsåtgärderna moderniseras. Kommissionen lade redan för tre år sedan fram ett samlat paket om detta⁵. Europaparlamentet antog ett betänkande vid den första behandlingen, men medlemsstaterna har än så länge hindrat ärendet från att gå vidare i rådet. Det är nu hög tid att gå från ord till handling och snabbt anta moderniseringspaketet.
- Den senaste tidens erfarenheter visar dessutom att ytterligare reformer behöver övervägas, mot bakgrund av debatten och den senaste tidens utveckling mellan institutionerna: exempelvis bör anledningarna till att avskaffa regeln om lägre tull även gälla stålindustrin mer generellt i situationer där exportlandets marknad är väsentligt snedvriden. Det kan dessutom vara lämpligt vid beräkningen av skademarginal att bättre definiera målvinsten så att skadan verkligen undanröjs.
- Fler åtgärder, som förutsätter ändringar av grundförordningarna, kan och bör vidtas⁶. Bland annat bör mellanliggande tidsfrister, t.ex. för urval av berörda parter eller parternas synpunkter på delgivande av fakta och överväganden, ändras. Samrådet med medlemsstaterna bör också rationaliseras ordentligt. Det kan snabba på handläggningen med totalt upp till två månader⁷.
- Kommissionen uppmanar rådet och parlamentet att samarbeta i konstruktiv anda och står beredd att snabbt lägga fram de reformförslag som nämns ovan.

⁵ Till skillnad från andra rättssystem bygger EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder på att medlemsstaterna involveras i viktiga skeden av undersökningen. Kommissionen ska bl.a. genomföra en fullskalig prövning av unionens intresse och beräkna skadan i detalj för att kunna tillämpa regeln om lägre tull. Enligt regeln om lägre tull ska antidumpningstullen vara den lägre av dumpningsmarginalen och skademarginalen, vilket leder till lägre tullar. Regeln är obligatorisk i EU:s antidumpningslagstiftning, men bara rekommenderad enligt WTO:s regler. Regeln om lägre tull tillämpas inte av de handelspartner som är jämförbara med EU.

⁶ I enlighet med kommissionens riktlinjer för bättre lagstiftning, SWD(2015) 111.

⁷ Om detta mål uppnås kommer EU betydligt närmare den hastighet med vilken handelspolitiska skyddsåtgärder vidtas i andra rättssystem, trots mer krävande och komplexa regler. Målet kan dock bara nås med medlemsstaternas och industrins aktiva stöd.

Med tanke på dagens förhållanden och den aktuella frågans vikt kommer kommissionen också att införa ett system med förhandsövervakning av stålprodukter. Förhandsövervakning har rättsligt stöd i EU:s handelslagstiftning, och bygger på ett system med automatiska importlicenser. De kan införas när importen tenderar att vålla unionstillverkarna skada.

Slutligen kan de berörda parterna lämna synpunkter på några av byggstenarna i EU:s handelspolitiska skyddssystem inom ett pågående offentligt samråd: eftersom vissa bestämmelser i protokollet om Kinas anslutning till Världshandelsorganisationen (WTO) snart kommer att löpa ut, håller kommissionen på att bedöma huruvida, och i så fall hur, EU bör ändra sin behandling av Kina i antidumpningsundersökningar efter december 2016. Innan kommissionen tar ställning i frågan utför den en ingående konsekvensbedömning och samråder med de berörda parterna. I konsekvensbedömningen ska man noggrant analysera de potentiella ekonomiska och sociala konsekvenserna av eventuella ändringar av behandlingen av Kina, särskilt när det gäller sysselsättningen, och med hänsyn tagen till de olika förhållandena i medlemsstaterna. Det offentliga samrådet inleddes i februari 2016 och går ut på att inhämta de berörda parternas synpunkter på de alternativ som kommissionen lagt fram. Kommissionen anser att det är uppenbart att inga beslut kan fattas i denna fråga utan omfattande övergångsperioder och väsentliga kompensationsåtgärder.

Ta itu med orsakerna till överkapaciteten på världsmarknaden

Förutom att mildra den globala överkapacitetens följder tar kommissionen också itu med problemets orsaker tillsammans med EU:s viktigaste handelspartner. Ett globalt problem kräver en global lösning.

För att återställa lika spelregler på världsmarknaden samarbetar kommissionen med viktiga handelspartner inom en rad forum:

- Bilateralt har kommissionen tillsatt en stålkontaktgrupp som möter Kina, Japan, Indien, Ryssland, Turkiet och USA. Stålkontaktgruppen mötte Japan och Kina den 8 och 10 mars 2016. Då tog kommissionen särskilt upp frågor rörande överkapacitet. Kommissionen kommer att intensifiera och hålla fler möten med några av EU:s viktigaste partnerländer på stålmarknaden, särskilt Kina.
- Multilateralt spelar kommissionen en aktiv roll i OECD:s stålkommitté. Sedan EU och likasinnade länder vid det senaste mötet uttryckt sin oro för överkapaciteten, särskilt i Kina, kommer kommittén att anordna ett högnivåsymposium om hur man kan minska överkapaciteten genom strukturanpassningar.
- Inom WTO kommer EU att påminna Kina om skyldigheten att genomföra sina WTO-åtaganden om öppenhet och anmälan av subventioner. Man kommer att aktivt påtala denna fråga vid WTO:s genomgång av Kinas handelspolitik i juni 2016. Kommissionen bevakar subventionssystemen i Kina, särskilt inom stålindustrin. Den kommer att använda alla tillgängliga medel och ta upp frågan inom G20 för att åtgärda överkapaciteten.
- Kommissionen uppmuntrar länder utanför EU att tillämpa de rätta politiska åtgärderna som tar hänsyn till marknadens rådande behov. Kommissionen håller på att förhandla fram regler om statsägda företags agerande och subventioner inom frihandelsavtalen, och följer noga subventioner som anmäls inom WTO. Kommissionen verkar här också

för åtaganden om subventioner och statligt ägda företag i sina förhandlingar om ett investeringsavtal med Kina. Avsikten att förhandla fram ett kapitel om energi och råvaror i varje handelsavtal är av särskilt intresse för stålindustrin och andra energiintensiva industrier.

B. INVESTERINGAR I DAG I EN MODERNISERAD OCH HÅLLBAR STÅLINDUSTRI

Investeringar i morgondagens lösningar och teknik för en mer konkurrenskraftig industri

Stålindustrin står inför långsiktiga utmaningar som kräver uthålliga investeringar i banbrytande teknik. Flera EU-fonder understödjer stålindustrins modernisering aktivt genom att underlätta investeringar och stödja utveckling och spridning av innovationer. Dessa möjligheter bör utnyttjas så mycket som möjligt.

Kommissionen verkar för att se till att de befintliga finansieringsmöjligheterna understödjer industrin i dess moderniseringssatsningar.

- Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi)⁸ bidrar till innovation, även i stålindustrin, genom att täcka de innovativa projektens högre finansieringsrisker. Efsi ger flexibelt stöd till konkreta projekt genom att åtgärda marknadsmisslyckanden eller suboptimala investeringsförhållanden. Projektansvariga får också hjälp under investeringarna av Europeiska centrumet för investeringsrådgivning, så att projekten kan öka sin kvalitet och attrahera finansiärer. Affärsmässiga projekt kan öka sin synlighet för investerare genom portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå. Ett första lån från Europeiska investeringsbanken på 100 miljoner euro inom ramen för Efsi hjälper redan en medelstor italiensk stålproducent att attrahera andra investerare. De totala investeringarna som kan mobiliseras förväntas uppgå till 227 miljoner euro, så att företaget kan modernisera och optimera produkter, processer och miljöpåverkan och förbli ledande på området. Andra industriella aktörer har tagit kontakt med Europeiska centrumet för investeringsrådgivning. Fler kan redan nu dra nytta av de här nya instrumenten.
- Efsi-medlen kompletterar andra EU-fonder som Horisont 2020 och strukturfonderna, så de kan och bör kombineras. Från de europeiska struktur- och investeringsfonderna kommer 44 miljarder euro att anslås till de mål som anges i de regionala forsknings- och innovationsstrategierna för smart specialisering. Regioner i Tjeckien, Slovakien, Spanien, Finland och Sverige har prioriterat att stödja stålindustrins modernisering. Samarbetet mellan regioner som satsar på stål är en möjlighet att utbyta erfarenheter av strategier och ny teknik. Den strategiska EU-planen för energiteknik, som kommissionen lanserade i oktober 2015, bidrar till att styra befintligt forsknings- och

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1017 av den 25 juni 2015 om Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska centrumet för investeringsrådgivning och portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå samt om ändring av förordningarna (EU) nr 1291/2013 och (EU) nr 1316/2013 – Europeiska fonden för strategiska investeringar (EUT L 169, 1.7.2015, s. 1).

innovationsstöd och politiska insatser inom energieffektivitet genom bl.a. bättre användning av finansiellt stöd och reglering.

- Horisont 2020 och de europeiska struktur- och investeringsfonderna hjälper stålindustrin tillsammans med forskningsinstitut och andra berörda parter att ta fram möjliggörande teknik inom resurs- och energieffektivitet längs hela värdekedjan. Modernisering av stålbranschen främjas också av Kol- och stålforskningsfonden med över 50 miljoner euro om året. Projektet Ulcos (stålproduktion med ultralåga koldioxidutsläpp) och uppföljningsprojekten till det, samt de projekt som finansieras inom det offentlig-privata partnerskapet Spire⁹ är bra exempel på detta.
- Genom det europeiska innovationspartnerskapet om råvaror samarbetar industrin med relevanta aktörer på EU-nivå och nationell och regional nivå för att påskynda innovationer som leder till trygg, långsiktig försörjning av primära och sekundära råvaror.

Investera i människor

Att modernisera den europeiska stålindustrin är en fråga om att investera i människor och öka antalet arbetstillfällen.

Eftersom EU är en social marknadsekonomi varken kan eller vill vi konkurrera med låga löner, försämrade arbetsvillkor eller en låg social standard. EU måste konkurrera med innovation, ny teknik, hög kvalitet och effektiv produktion. Det förutsätter människor med hög kompetens. Att bygga upp, driva och upprätthålla en modern, konkurrenskraftig stålindustri är bara möjligt med kompetenta anställda. Att bevara industriellt kunnande och yrkesskicklig arbetskraft, särskilt när det gäller unga arbetstagare, är en viktig tillgång för EU:s basmetallindustri. Behovet att investera i mänskliga resurser kommer därför att stå i centrum för den nya kompetensagendan, som ska inriktas på ett brett spektrum av branscher, däribland stålindustrin.

Ibland kan strukturomvandlingar leda till att jobb försvinner. Detta får allvarliga sociala följder för arbetstagarna, deras familjer och de regioner där de bor. Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter kan bidra med upp till 60 % av totalkostnaden för aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att hjälpa arbetstagare att hitta nya jobb efter massuppsägningar. Omkring 5 000 arbetstagare har redan fått hjälp av fonden inom hela basmetallsektorn, och medlemsstaterna kan begära mer stöd från EU på detta område.

Det är viktigt att ge stöd till arbetstagare och lokala ekonomier som drabbats av företagsflyttar. Därför har EU utformat verktyg för att hålla uppe arbetstagarnas anställbarhet och mildra omstruktureringarnas sociala biverkningar. EU:s kvalitetskriterier för planering för förändringar och omstruktureringar¹⁰ kan bidra till att sammanföra företag, arbetstagare och arbetstagarrepresentanter, arbetsmarknadens parter och nationella och regionala myndigheter

⁹ Förkortning för *Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency*.

¹⁰ COM(2013) 882.

för att åstadkomma en rättvis och socialt ansvarsfull hantering av förändringar och omstruktureringar. Kommissionen kommer att involvera arbetsmarknadens parter inom de berörda EU-kommittéerna för social dialog för att utforma och tillämpa de nödvändiga åtgärderna, t.ex. kartläggning av jobb och kompetensbehov och åtgärder för intern och extern rörlighet.

Information till och samråd med arbetstagarna på företagsnivå och EU-nivå i gränsöverskridande frågor är också viktigt för att lösa problem, medla i konflikter och ta fram bra lösningar för att föregripa förändringar och hantera omstruktureringar på ett bra sätt. Därför är det viktigt att medlemsstaterna och de berörda parterna tar vara på EU:s verktygslåda¹¹ för att hantera stålindustrins utmaningar.

EU ställer sig också bakom medlemsstaternas mer övergripande satsningar på aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att försöka förse arbetslösa med de färdigheter och kvalifikationer de behöver för att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden. Kommissionen lade 2015 fram ett förslag om bättre stöd till långtidsarbetslösa och effektivare aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Europeiska socialfonden har anslagit 27 miljarder euro till åtgärder inom grundläggande utbildning, yrkesutbildning och livslångt lärande. Fram till 2023 förväntas över 10 miljoner arbetslösa ha deltagit i verksamhet med stöd av fonden, medan 2,9 miljoner människor ska ha fått någon form av kvalifikationer tack vare fonden. Arbetstagare som påverkas av omstruktureringar kan antagligen komma i fråga för yrkesutbildning, omskolning och fortbildning med stöd av Europeiska socialfonden inom de regionala och nationella operativa programmen. Dessutom berättigar investeringar i kompetens till stöd från Europeiska fonden för strategiska investeringar.

En modern konkurrenspolitik för en stark europeisk stålindustri

Konkurrenspolitiken är ett viktigt sätt att stödja de europeiska stålproducenternas långsiktiga konkurrenskraft. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att på bästa sätt använda EU:s uppdaterade regler för statligt stöd genom att anpassa stödet till nationella förhållanden, prioriteringar och begränsningar, eftersom de nya reglerna medger det.

För att garantera rättvisa villkor för de europeiska tillverkarna internationellt agerar kommissionen både multilateralt inom OECD och WTO och bilateralt genom EU:s frihandelsavtal. Kommissionen verkar för ökad insyn i alla subventioner, samråd och åtaganden om förbud mot obegränsade garantier och omstruktureringsstöd till icke-livskraftiga företag, de mest snedvridande formerna av subventioner. Det är mycket viktigt att Europaparlamentet och rådet ger sitt stöd till denna hållning.

¹¹ Direktiv 2009/38/EG om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare, direktiv 2002/14/EG om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen, direktiv 2001/23/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter samt direktiv 98/59/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar.

EU:s regler om statligt stöd motverkar subventionskonkurrens på den inre marknaden och främjar rättvisa för effektiva producenter som omstrukturerar med sina egna medel. Reglerna har uppdaterats helt. De medger att effektiva och produktiva stålföretag får stöd för att kunna hävda sig på världsmarknaden. Medlemsstaterna bör ta vara på de nya reglerna för att stötta stålindustrin, särskilt enligt följande:

- Mer stöd kan ges till gränsöverskridande industriella forsknings- och teknikprojekt av gemensamt europeiskt intresse.
- Reglerna om statligt stöd till forskning, utveckling och innovation medger också offentliga insatser för att ge energiintensiva användare incitament att utveckla nyskapande lösningar, såsom teknik för koldioxidinfångning och koldioxidanvändning, komma ikapp handelspartnerns privata utgifter för investeringar. En del av detta stöd behöver inte anmälas till kommissionen. Kommissionen står redo att hjälpa de nationella myndigheterna att snabbt identifiera sådana stödåtgärder.
- När det gäller de energiintensiva industriernas energikostnader uppmuntras medlemsstaterna att kompensera indirekta finansieringskostnader för stödsystem för förnybar energi.

Riktlinjerna för systemet för handel med utsläppsrätter låter medlemsstaterna kompensera högre elkostnader i vissa energiintensiva industrier genom utsläppshandelns regler om elproducenter (indirekta kostnader för utsläppshandel) på vissa villkor. Kommissionens förslag om reform av det här systemet uppmuntrar medlemsstaterna att utnyttja denna möjlighet. Kommissionen är också beredd att på begäran av enskilda företag snabbt lämna ytterligare vägledning om den konkurrensrättsliga bedömningen av långfristiga energileveransavtal.

C. VÄNDA RESURS- OCH KLIMATPROBLEMEN TILL MÖJLIGHETER

Konkurrenskraftigare energipriser i EU-länderna

Det är viktigt med ökade satsningar på energieffektivitet och konkurrenskraftiga energipriser för att upprätthålla konkurrenskraftiga och hållbara energiintensiva industrier.

Med tanke på den senaste tidens sjunkande energipriser torde energikostnaderna nu stå för en mindre andel av produktionskostnaderna. Grossistenergipriserna, det indirekta måttet på de energipriser som de energiintensiva industrierna betalar, är nu historiskt låga jämfört med de lägsta nivåer som nåddes det senaste decenniet eller efter den ekonomiska krisen¹². De varierar dock fortfarande i EU, ofta till följd av skatter och avgifter som medlemsstaterna

¹² Gaspriserna är nu de lägsta på sex år (13 euro/MWh). Elpriserna har fallit sedan toppen 2012 (66 euro/MWh) och är nu de lägsta på tolv år (30 euro/MWh). Kolpriserna, som är viktiga för stålindustrin, har också sjunkit markant de senaste åren och ligger i början av 2016 på mindre än hälften av vad de var för fem år sedan. Slutligen är även oljepriserna de lägsta på tolv år.

råder över. Strukturella energiprisskillnader gentemot handelspartnerna kvarstår, men har utvecklats gynnsamt de senaste månaderna, särskilt i förhållande till USA. De internationella energipriserna har konvergerat, och prisskillnaderna verkar vara på väg tillbaka till nivåerna före krisen¹³.

Energipriser är dock mycket volatila och kan öka igen. För att hålla dem nere behöver EU begränsa energiförbrukningen, bl.a. genom att uppmuntra ökad energieffektivitet i industrin och främja konkurrensmässiga energipriser genom att ta vara på den inre marknadens och det regionala samarbetets potential. Därför kommer kommissionen snart att lägga fram flera initiativ inom energiunionen, såsom förslag om elmarknadens utformning, styrning, förnybar energi och energieffektivitet. Kommissionen tänker under sommaren 2016 lägga fram en rapport om energipriser och -kostnader, där den bl.a. bedömer elprisernas förutsägbarhet under en tid då de energiintensiva sektorerna investerar mycket kapital i energi- och koldioxidsnål teknik, och rapporten ska också bidra till ökad insyn i och bättre förståelse av energikostnaderna. Det finns flera EU-fonder för finansiering av energieffektivitet, såsom Efsi och de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Exempelvis kommer de europeiska struktur- och investeringsfonderna att anslå 5,7 miljarder euro till energieffektivitet, miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i EU:s industri under åren 2014–2020.

Översyn av systemet för handel med utsläppsrätter

Innovation kan hjälpa stålindustrin att bevara sin konkurrenskraft och anpassa sig till klimatförändringarnas nya krav.

Lägre koldioxidkostnader på grund av en mindre ambitiös klimatpolitik ger fortfarande ett antal utomeuropeiska producenter en orättvis fördel över sina europeiska konkurrenter. Parisavtalet förändrade dock allt. Det är en tydlig signal till investerare, företag och politiska beslutsfattare att den globala övergången till ren energi är här för att stanna. Risken för konkurrensnackdelar kvarstår emellertid. Därför föreslår kommissionen i sitt nyligen framlagda förslag om översyn av systemet för handel med utsläppsrätter¹⁴ att de gratis tilldelade rätterna ska fördelas så att energiintensiva industrier, såsom stålindustrin, får lämpligt stöd och så att de som presterar bäst fortsätter att belönas. Europeiska rådets strategiska beslut att ha kvar gratistilldelningen efter 2020 och de föreslagna bestämmelserna om koldioxidläckage är den rätta avvägningen just nu. Kommissionen uppmanar rådet och parlamentet att gå vidare så snabbt som möjligt i det ordinarie lagstiftningsförfarandet och anta förslaget, och kommer vid behov att bistå med ytterligare underlag.

För att främja investeringar i innovationer som koldioxidinfångning och koldioxidanvändning föreslås omkring 400 miljoner utsläppsrätter att avsättas från och med 2021 för detta ändamål. Dessutom kommer ytterligare 50 miljoner otilldelade rätter från 2013–2020 (som annars hade

¹³ Gaspriserna i EU är nu dubbelt så höga (2,1 gånger i januari–februari 2016) som i USA, inte fyra gånger som 2012. Elpriserna i EU är nu omkring 60–70 % högre än i USA, inte dubbelt så höga som 2012. I Japan ligger nu gaspriserna något över priserna i EU (1,1 gång 2016) och elpriserna är 1,8 gånger högre än i EU.

¹⁴ COM(2015) 337.

hamnat i reserven för marknadsstabilitet) att avsättas så att innovationsfonden kan inleda verksamheten före 2021 och finansiera projekt till stöd för spridning av ny banbrytande teknik i industrin.

Cirkeln sluts: kretsloppsekonomin

Återvinning av råmaterial minskar produktionskostnaderna och miljöpåverkan. Det leder till nya affärsmöjligheter, främjar produktutveckling och skapar nya jobb.

Stålskrot används i nästan hälften av dagens primärproduktion av stål i EU, vilket gör EU världsledande inom stålåtervinning. Produktion från skrot gör producenterna mindre beroende av råvaruimport. Eftersom den största andelen av produktionskostnaderna för återvunnet stål är priset på järnhaltigt skrot skulle en förbättrad EU-marknad för metallskrot göra produktionen mer konkurrenskraftig. Sedan kriterierna för när avfall upphör att vara avfall antogs 2011, har kriterierna för järn- och stålskrot bidragit till ökad efterfrågan på återvunnet stål.

I paketet om kretsloppsekonomin föreslår kommissionen att återvinningen ska ökas, att sorteringssystem för bygg- och rivningsavfall ska uppmuntras och att systemen för utökat producentansvar ska förbättras. Kommissionen kommer att ta fram särskilda riktlinjer för rivningar och underlätta frakt av avfall mellan medlemsstaterna. De här åtgärderna bör leda till effektivare försörjningskedjor och bidra till att skapa en verklig inre marknad för sekundära råmaterial.

Dessutom innehåller paketet om kretsloppsekonomin flera åtgärder för att stödja innovativa industriprocesser. Exempelvis kan man genom industriell symbios låta avfall och biprodukter från en industri bli råvaror för en annan, vilket också skapar nya affärsmöjligheter. Genom att främja de här processerna kommer paketet att bidra till material- och energieffektivare industriprocesser och ökad kostnadskonkurrenskraft genom att man tar vara på biprodukter som stålslagg i stället för att kräva dyr avfallshantering. Ett annat exempel är att masugns gas tas till vara genom koldioxidinfångning och återanvändning.

Men EU tar också betydande steg i riktning mot ökad insyn i de internationella råvarumarknaderna och de derivatmarknader som hör till dem, inte minst för kritiska råvaror där risken för försörjningsbrist är hög.

3. SLUTSATSER

Den europeiska stålindustrin står inför en rad allvarliga utmaningar, till följd av global överkapacitet, en enorm internationell exportökning och en rekordstor våg av illojal handelspraxis. Kommissionen är medveten om utmaningarna, och agerar snabbt och beslutsamt på en rad politikområden. Det är visserligen först och främst branschens eget ansvar att anpassa sig och vara innovativ för att möta dessa utmaningar på ett hållbart sätt, men EU och medlemsstaterna kan understödja dessa satsningar genom att upprätthålla lika spelregler för alla, främja investeringar, särskilt i kompetent personal, och skapa ett gynnsamt företagsklimat. I detta sammanhang är det också särskilt viktigt att alla berörda parter involveras och rådfrågas på ett strukturerat sätt, även lokalt.

Kommissionen agerar beslutsamt för att bemöta illojal handelspraxis till följd av den globala överkapaciteten. Förutom dagens rekordstora antal gällande handelspolitiska skyddsåtgärder

kommer den att utforska andra sätt att anta åtgärderna snabbare. Rådet och parlamentet bör så snart som möjligt anta kommissionens förslag om moderniserade handelspolitiska skyddsåtgärder. Fler reformer kommer att läggas fram för att ytterligare öka skyddsåtgärdernas genomslag. Kommissionen avser att införa ett system med förhandsövervakning av stålprodukter. Dessa ytterligare insatser kan dock bara få avsedd verkan med de andra EU-institutionernas och EU-organens, medlemsstaternas och näringslivets stöd och agerande.

Stålindustrins långsiktiga utmaningar kommer inte att försvinna av sig själva. En rad investeringsinstrument och politiska strategier inom bl.a. handel, innovation, konkurrens och energiunionen hjälper stålindustrin att vara konkurrenskraftig genom innovation, resurseffektivitet, modernisering och reformer. Dessa EU-instrument måste nu utnyttjas snabbt och på bästa sätt.

Slutligen är stålindustrins modernisering också en fråga om att investera i människor. Många av verktygen på detta område är medlemsstaternas ansvar, men EU erbjuder betydande ekonomiskt och annat stöd genom bl.a. Europeiska socialfonden och, om snabba uppsägningar skulle bli nödvändiga, Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter som hjälper uppsagda arbetstagare att omskola sig. Kommissionen kommer även genom den nya kompetensagendan att sträva efter att skapa samsyn om att investera i människor och deras kompetens i nära samarbete med medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter.

Stålindustrins utmaningar i dag är allvarliga, men de kan övervinnas om alla samarbetar i konstruktiv anda. Kommissionen kommer att noga följa läget i stålindustrin, och står beredd att vid behov vidta fler åtgärder. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att ställa sig bakom de gemensamma europeiska satsningarna och initiativen med ökad skyndsamhet. Det finns ingen tid att förlora om vi vill bevara hållbar sysselsättning och tillväxt i EU.